TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Oro vežėjų atsakomybė nelaimingų atsitikimų atveju — Ieškinys dėl žalos atlyginimo — Monrealio konvencija — Reglamentas (EB) Nr. 2027/97 — Nekilnojamojo turto savininko nemokamai atliktas skrydis siekiant parodyti šį nekilnojamąjį turtą galimam pirkėjui — Reglamentas (EB) Nr. 864/2007 — Nacionalinėje teisėje numatytas tiesioginis ieškinys civilinės atsakomybės draudikui“

Byloje C-240/14

dėl *Landesgericht Korneuburg* (Austrija) 2014 m. gegužės 12 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gegužės 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Eleonore Prüller-Frey**

prieš

**Norbert Brodnig,**

**Axa Versicherung AG**

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai S. Rodin (pranešėjas), A. Borg Barthet, E. Levits ir M. Berger,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. kovo 4 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— E. Prüller-Frey, atstovaujamos *Rechtsanwalt* A. Weinzierl,

— N. Brodnig ir *Axa Versicherung AG*, atstovaujamų *Rechtsanwalt* F. Hörlsberger,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos M. Hours,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun, M. Wilderspin, F. Wilman ir K.-P. Wojcik,

susipažinęs su 2015 m. gegužės 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

## Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1999 m. gegužės 28 d. Monrealyje sudarytos Konvencijos dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo, Europos Sąjungos vardu patvirtintos 2001 m. balandžio 5 d. Tarybos sprendimu 2001/539/EB (OL L 194, p. 38; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 5 t., p. 491; toliau – Monrealio konvencija), 1 straipsnio 1 dalies, 17, 29 ir 33 straipsnių, 1997 m. spalio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės už keleivių ir jų bagažo vežimą oru (OL L 285, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 3 t., p. 489), iš dalies pakeisto 2002 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 889/2002 (OL L 140, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 6 t., p. 246, toliau – Reglamentas Nr. 2027/97), 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktų, 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 785/2004 dėl draudimo reikalavimų oro vežėjams ir orlaivių naudotojams (OL L 138, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 8 t., p. 160) 3 straipsnio c ir g punktų, 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 67 straipsnio, 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, p. 40) 18 straipsnio ir 1988 m. birželio 22 d. Antrosios Tarybos direktyvos 88/357/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, apibrėžiančios nuostatas, padedančias veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 73/239/EEB (OL L 172, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 198), iš dalies pakeistos 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva 92/49/EEB (OL L 228, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 346, toliau – Direktyva 88/357), 7 straipsnio 1 dalies f punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant E. Prüller-Frey ginčą su N. Brodnig ir *Axa Versicherung AG* (toliau – *Axa*), Vokietijoje įsteigta draudimo bendrove, dėl E. Prüller-Frey patirtos esamos ir būsimos žalos, kurios atsiradimo priežastis – oro eismo įvykis, atlyginimo.

## Teisinis pagrindas

### *Tarptautinė teisė*

3 Monrealio konvencijos 1 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Ši konvencija taikoma visiems tarptautiniams keleivių, bagažo arba krovinių vežimams, kuriuos už atlygį vykdo orlaivis. Ji vienodai taikoma neatlygintinam vežimui, kurį orlaiviu vykdo oro transporto įmonė.“

*Sąjungos teisė*

4 Remiantis Reglamento Nr. 2027/97 1 straipsniu:

„Šis reglamentas įgyvendina atitinkamas Monrealio konvencijos nuostatas dėl keleivių ir jų bagažo vežimo oru ir nustato tam tikras papildomas nuostatas. Šio reglamento nuostatos taip pat taikomos ir oro transporto vežimui bet kurioje vienoje valstybėje narėje.“

5 Minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Šiame reglamente:

a) „oro vežėjas“ – oro transporto įmonė, turinti galiojančią veiklos licenciją;

b) „Bendrijos oro vežėjas“ – oro vežėjas, turintis galiojančią veiklos licenciją, valstybės narės išduotą pagal [1992 m. liepos 23 d. Tarybos] reglamento (EEB) Nr. 2407/92 [dėl oro vežėjų licencijų] nuostatas;

c) „asmuo, turintis teisę gauti kompensaciją“ – keleivis arba kitas asmuo, turintis teisę pagal taikytiną teisę reikalauti jos tam keleiviui;

<…>“

6 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (nauja redakcija) (OL L 293, p. 3) nuo 2008 m. lapkričio 1 d. buvo panaikintas Reglamentas Nr. 2407/92.

7 Reglamento Nr. 1008/2008 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiame reglamente:

<…>

4) oro susisiekimo paslauga – skrydis arba skrydžių serija, keleiviams, paštui ir (arba) kroviniams vežti už atlygį ir (arba) samdos pagrindais;

5) skrydis – vykimas iš nurodyto oro uosto į nurodytą paskirties oro uostą;

6) vietinis skrydis – skrydis, nesusijęs su keleivių, pašto ir (arba) krovinių vežimu tarp skirtingų oro uostų ar kitų leidžiamų tūpimo vietų;

<…>“

8 Šio reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Bendrijoje įsisteigusiai įmonei neleidžiama oro transportu už atlygį ir (arba) samdos pagrindais vežti keleivių, pašto ir (arba) krovinių, jei ji neturi atitinkamos licencijos oro susisiekimui vykdyti.

Šio skyriaus reikalavimus atitinkanti įmonė turi teisę gauti licenciją oro susisiekimui vykdyti.

<…>

3. Nedarant poveikio jokių kitų galiojančių Bendrijos, nacionalinės arba tarptautinės teisės nuostatų taikymui, toliau išvardytų kategorijų oro susisiekimo paslaugoms netaikomas reikalavimas turėti galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti:

a) oro susisiekimo paslaugoms, teikiamoms bemotoriu orlaiviu ir (arba) ultralengvuoju motoriniu orlaiviu, ir

b) vietiniams skrydžiams.“

9 Pagal Reglamento Nr. 785/2004 2 straipsnio 2 dalį:

„Šis reglamentas netaikomas:

<…>

g) orlaiviams, įskaitant sklandytuvus, kurių MTOM mažesnis kaip 500 kg, ir mikrolėktuvams, kurie:

— naudojami nekomerciniais tikslais,

— naudojami vietinių skrydžių instruktažams, kurių metu nereikia kirsti tarptautinių sienų,

tiek, kiek kalbama apie draudimo įsipareigojimą pagal šį reglamentą, susijusį su karu ir terorizmu.“

10 Reglamento Nr. 864/2007 4 straipsnyje numatyta:

„1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, iš delikto atsirandančiai nesutartinei prievolei taikoma tos šalies teisė, kurioje atsirado žala, neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje įvyko žalą sukėlęs įvykis, ir neatsižvelgiant į tai, kurioje šalyje ar šalyse atsirado netiesioginių to įvykio pasekmių.

2. Tačiau jei abiejų asmenų – traukiamo atsakomybėn asmens ir žalą patyrusio asmens – įprastinės gyvenamosios vietos žalos atsiradimo metu yra toje pačioje šalyje, taikoma tos šalies teisė.

3. Jeigu pagal visas bylos aplinkybes yra aišku, kad deliktas yra akivaizdžiai glaudžiau susijęs su kita nei 1 ar 2 dalyse nurodyta šalimi, taikoma tos kitos šalies teisė. Akivaizdžiai glaudesnis ryšys su kita šalimi gali būti pagrįstas visų pirma remiantis prieš tai jau egzistuojančiais santykiais tarp šalių, pavyzdžiui, su konkrečiu deliktu glaudžiai susijusia sutartimi.“

11 Minėto reglamento 18 straipsnyje nustatyta:

„Žalą patyręs asmuo atsakingo asmens draudikui gali tiesiogiai pareikšti savo ieškinį dėl žalos atlyginimo, jeigu tai numato nesutartinėms prievolėms taikytina teisė ar draudimo sutarčiai taikytina teisė.“

12 Remiantis 1973 m. liepos 24 d. Pirmosios Tarybos direktyvos 73/239/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 228, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 14), iš dalies pakeistos Direktyva 88/357 (toliau – Direktyva 73/239), 1 straipsniu:

„1. Ši direktyva reglamentuoja draudimo įmonių, įsteigtų valstybėje narėje arba siekiančių joje įsisteigti, tiesioginio draudimo, įskaitant šio straipsnio 2 dalyje minimos pagalbos teikimą, savarankiškos veiklos pradėjimą ir vykdymą.

<…>

3. Šiame straipsnyje minimos veiklos klasifikavimas į grupes yra pateikiamas priede.“

13 Direktyvos 73/239/EEB 5 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos:

<…>

d) „didelės draudimo rizikos“:

i) draudimo rizikos, priskirtos priedo A dalies 4, 5, 6, 7, 11 ir 12 grupėms;

<…>“

14 Šios direktyvos priede nustatyta:

„A. Rizikų klasifikacija pagal draudimo grupes

<…>

5. *Skraidymo aparatai*

Visa žala, padaryta skraidymo aparatams, arba jų netekimas. <…>

11. *Skraidymo aparatų civilinė atsakomybė*

Visa civilinė atsakomybė, [kylanti] naudojant skraidymo aparatus (įskaitant vežėjo civilinę atsakomybę).

<…>“

15 Direktyvos 88/357 7 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje nurodytoms draudimo sutartims dėl valstybių narių teritorijose atliekamo rizikų draudimo taikoma teisė yra apibrėžiama pagal šias nuostatas:

<…>

f) kalbant apie Direktyvos 73/239/EEB 5 straipsnio d punkte nurodytas draudimo rizikas, sutarties šalys gali pasirinkti bet kurią taikomą teisę.“

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16 2010 m. rugpjūčio 30 d. E. Prüller-Frey, tuo metu gyvenusi ir turėjusi įprastinę gyvenamąją vietą Austrijoje, skrido F. Preiss pilotuojamu „Calidus“ modelio malūnsparniu, kurio maksimali kilimo masė (MTOM) yra 450 kg, virš alavijų plantacijos, kurią planavo įsigyti.

17 Prieš šį skrydį F. Preiss, šio malūnsparnio savininkas, paprašė N. Brodnig pagalbos sudarant draudimo sutartį už patrauklią kainą. Kadangi N. Brodnig buvo praskraidęs daugiau valandų nei F. Preiss, o draudimo įmokos suma apskaičiuojama pagal skrydžio valandų skaičių, N. Brodnig, kuris buvo

deklaravęs gyvenamąją vietą ir Ispanijoje, kur gyveno nuo 2007 m., ir Austrijoje, 2009 m. gegužės 6 d. sutiko kaip malūnsparnio valdytojas sudaryti su *Axa* draudimo sutartį, kurios dalykas – šio malūnsparnio savininko ir keleivių civilinės atsakomybės draudimas nuo įvairių rizikų.

18 Šiame draudimo polise pagrindinėje byloje nagrinėjamo malūnsparnio naudojimo paskirtis buvo apibrėžta taip: „verslo skrydžiai, privatūs skrydžiai, parodomieji skrydžiai turint tikslą parduoti“. Minėto draudimo poliso tekste buvo nurodyta, kad šiam polisui taikoma Vokietijos teisė ir kad teismai, turintys jurisdikciją priimti sprendimus dėl ieškinių, susijusių su šiuo polisu, yra „Vokietijos Federacinės Respublikos teismai“. Tačiau, kaip buvo nurodyta tame pačiame draudimo polise, privalomą jurisdikciją gali turėti ir kiti teismai pagal Vokietijos teisę“.

19 Pagrindinėje byloje nagrinėjamas malūnsparnis pakilo iš Medinos-Sidonijos (Ispanija) ir netoli Cheres de la Fronteros (Ispanija) pateko į nelaimingą atsitikimą.

20 E. Prüller-Frey, kuri per šį nelaimingą atsitikimą patyrė kūno sužalojimų, kreipėsi į *Landesgericht Korneuburg* (Kornoiburgo apygardos teismas) reikalaudama priteisti jai iš atsakovų 142 946,40 EUR sumą ir 4 % palūkanas nuo 2012 m. spalio 2 d., taip pat pripažinti solidarią atsakovų atsakomybę už visą ateityje atsirasiančią žalą, priežastiniu ryšiu susijusią su minėtu nelaimingu atsitikimu, nes N. Brodnig atsakomybė apribota įstatymuose numatyta maksimalia atsakomybės riba, o *Axa* atsakomybė – pagrindinėje byloje nagrinėjamos draudimo sutarties užtikrinama suma.

21 *Landesgericht Korneuburg* vykstančiame procese atsakovai ginčija Austrijos teismų jurisdikciją spręsti pagrindinėje byloje nagrinėjamą ginčą ir priduria, kad jam taikoma Ispanijos, o ne Austrijos teisė. Jie mano, kad E. Prüller-Frey galimybė pareikšti tiesioginį ieškinį bendrovei *Axa* priklauso nuo pagrindinėje byloje nagrinėjamo draudimo poliso. Kadangi jam taikoma Vokietijos teisė, pagal kurią draudžiama reikšti tokius ieškinius, ir situaciją pagrindinėje byloje reglamentuoja Ispanijos teisė, kurioje nėra tiesioginio ieškinio proceso, E. Prüller-Frey ieškinys turėtų būti atmestas. Tačiau pagrindinės bylos šalys sutaria, kad nagrinėjamas draudimas yra privalomas ir kad Monrealio konvencija pagrindinės bylos aplinkybėms netaikytina.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Monrealio konvencijos netaikytinumo pagrindinės bylos aplinkybėms, būtent dėl to, kad pagal Reglamentą Nr. 2027/97 jos taikymas buvo išplėstas vidaus skrydžiams. Tas teismas siekia nustatyti, kokios atsakomybės taisyklės turi būti taikomos šioms aplinkybėms ir, jeigu ši konvencija nebūtų taikytina, ar Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo E. Prüller-Frey leidžiama pareikšti tiesioginį ieškinį bendrovei *Axa* pagal nesutartinėms prievolėms taikomus teisės aktus, neatsižvelgiant į draudimo sutarčiai pagrindinėje byloje taikytiną teisę, kurią pasirinko N. Brodnig ir *Axa*.

23 Šiomis aplinkybėmis *Landesgericht Korneuburg*, atsižvelgdamas į jam kilusias abejones dėl teisingo Sąjungos teisės aiškinimo, nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktus, Reglamento Nr. 785/2004 3 straipsnio c ir g punktus ir Monrealio konvencijos 1 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad reikalavimui atlyginti žalą, kurį pateikė nukentėjusioji:

— kuri buvo vežama orlaiviu, kurio pakilimo ir nutūpimo vieta yra ta pati vieta valstybėje narėje,

— kurią orlaivio pilotas vežė neatlygintinai,

— kurios skrydžio tikslas buvo iš viršaus apžiūrėti nekilnojamąjį turtą, kurio pirkimo sandorį ji ketino sudaryti su pilotu, ir

— kuri patyrė kūno sužalojimų orlaiviui nukritus,

taikytinas tik Monrealio konvencijos 17 straipsnis, o nacionalinės teisės aktai netaikomi?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Monrealio konvencijos 33 straipsnį ir Reglamento Nr. 44/2001 67 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jurisdikcija nagrinėti pirmajame klausime nurodytus reikalavimus atlyginti žalą ir priimti sprendimą dėl jų nustatoma išimtinai pagal Monrealio konvencijos 33 straipsnį?

3. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Monrealio konvencijos 29 straipsnį ir Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jiems prieštarauja nacionalinės teisės normos, pagal kurias pirmajame klausime nurodyta nukentėjusioji gali tiesiogiai pareikšti ieškinį žalą padariusio asmens civilinės atsakomybės draudikui?

4. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar Direktyvos 88/357 7 straipsnio 1 dalies f punktą ir Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad situacija, susijusi su pirmajame klausime nurodytos nukentėjusiosios pareikštu tiesioginiu ieškiniu žalą padariusio asmens civilinės atsakomybės draudikui, turi būti vertinama pagal trečiosios valstybės teisę, kai:

   — pagal kolizines deliktinės atsakomybės taisykles taikytina teisė draudimo sutarčių įstatyme numato tiesioginį ieškinį,

   — draudimo sutarties šalys pasirenka taikyti trečiosios valstybės teisę,

   — remiantis šiuo pasirinkimu, taikoma valstybės, kurioje įsisteigęs draudikas, teisė ir

   — šios valstybės teisės sistemoje, draudimo sutarčių įstatyme, taip pat numatytas tiesioginis ieškinys?“

## Dėl prejudicinių klausimų

*Dėl pirmojo klausimo*

24 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktus ir Monrealio konvencijos 1 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad reikalavimas atlyginti žalą, kurį pateikė asmuo, kuris tuo metu, kai buvo orlaivyje, kurio pakilimo ir nutūpimo vieta buvo ta pati vieta valstybėje narėje, ir buvo neatlygintinai vežamas iš oro apžiūrėti nekilnojamojo turto, kurio pirkimo sandorį jis ketino sudaryti su to orlaivio pilotu, patyrė kūno sužalojimų šiam orlaiviui nukritus, turi būti vertinamas tik pagal Monrealio konvencijos 17 straipsnį, taigi nacionalinės teisės aktai netaikomi.

25 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia nustatyti, ar Monrealio konvencija taikytina pagrindinėje byloje.

26 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, remiantis Reglamento Nr. 2027/97 1 straipsniu, šis reglamentas „įgyvendina atitinkamas Monrealio konvencijos nuostatas dėl keleivių ir jų bagažo vežimo oru ir nustato tam tikras papildomas nuostatas“.

27 Todėl, siekiant nustatyti, ar Monrealio konvencija taikytina pagrindinėje byloje, reikia išsiaiškinti, ar ši byla patenka į Reglamento Nr. 2027/97 taikymo sritį.

28 Tuo tikslu primintina, kad pagal šio reglamento 1 straipsnį minėta konvencija tapo taikytina vežimui oro transportu bet kurioje vienoje valstybėje narėje.

29 Tačiau minėtas reglamentas taikomas tik „oro vežėjams“, kaip jie suprantami pagal jo 2 straipsnio 1 dalies a punktą, t. y. oro transporto įmonėms, turinčioms galiojančią veiklos licenciją, ir „Bendrijos oro vežėjams“, kaip jie suprantami pagal jo 2 straipsnio 1 dalies b punktą, t. y. oro vežėjams, turintiems galiojančią veiklos licenciją, valstybės narės išduotą pagal Reglamento Nr. 2407/92 nuostatas.

30 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad „oro vežėjų“, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies a punktą, sąvoka atsakovų neapima, nes jie nėra oro transporto įmonės, turinčios galiojančią veiklos licenciją.

31 Be to, atsakovų pagrindinėje byloje neapima ir „Bendrijos oro vežėjų“, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies b punktą, sąvoka, nes jie nėra oro vežėjai, turintys galiojančią veiklos licenciją, valstybės narės išduotą pagal Reglamento Nr. 2407/92 nuostatas.

32 Šią išvadą patvirtina, be kita ko, tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas skrydis, kurio, atliekamo neatlygintinai vienos valstybės viduje, tikslas buvo galimas nekilnojamojo turto sandorio sudarymas ir kuriuo keleiviai nebuvo vežami tarp skirtingų oro uostų ar kitų leidžiamų tūpimo vietų, buvo „vietinis skrydis“, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1008/2008 2 straipsnio 1 dalies 6 punktą, o pagal šio reglamento 3 straipsnio 3 dalies b punktą tokiems skrydžiams netaikomas reikalavimas turėti licenciją vykdyti oro susisiekimą.

33 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi šalys pagrindinėje byloje negali būti laikomos nei „oro vežėjomis“, nei tuo labiau „Bendrijos oro vežėjomis“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, pagrindinė byla nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

34 Todėl Monrealio konvencija, kuri skrydžiams bet kurioje vienoje valstybėje narėje taikytina tik su sąlyga, kad jie patenka į Reglamento Nr. 2027/97 taikymo sritį, pagrindinėje byloje netaikytina.

35 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 2027/97 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktus ir Monrealio konvencijos 1 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal juos negalima, remiantis šios konvencijos 17 straipsniu, nagrinėti reikalavimo atlyginti žalą, kurį pateikė asmuo, kuris tuo metu, kai buvo orlaivyje, kurio pakilimo ir nutūpimo vieta – ta pati vieta valstybėje narėje, ir buvo neatlygintinai vežamas iš oro apžiūrėti nekilnojamojo turto, kurio pirkimo sandorį jis ketino sudaryti su to orlaivio pilotu, patyrė kūno sužalojimų šiam orlaiviui nukritus.

36 Atsižvelgiant į neigiamą atsakymą į pirmąjį klausimą, į antrąjį ir trečiąjį klausimus atsakyti nereikia.

*Dėl ketvirtojo klausimo*

37 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad esant tokiai situacijai, kaip yra pagrindinėje byloje, žalą patyrusiam asmeniui leidžiama pareikšti tiesioginį ieškinį žalą privalančio atlyginti asmens draudikui, jeigu toks ieškinys yra numatytas pagal nesutartinei prievolei taikytiną teisę, kuria grindžiamas reikalavimas atlyginti žalą, neatsižvelgiant į tai, kas numatyta draudimo sutarčiai taikytinoje teisėje, kurią pasirinko šios sutarties šalys.

38 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia priminti, kad negalima atmesti galimybės, jog tam tikromis aplinkybėmis atsakomybė už žalą, patirtą nukritus orlaiviui, priklauso prie nesutartinių prievolių, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 864/2007 2 straipsnį, kategorijos.

39 Tokiu atveju žalą patyręs asmuo turi galimybę pareikšti ieškinį žalą privalančio atlyginti asmens draudikui, jeigu, kaip matyti iš Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnio, tai numato nesutartinėms prievolėms taikytina teisė ar atitinkamai draudimo sutarčiai taikytina teisė.

40 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 75 punkte, Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnis nėra kolizinė norma, susijusi su materialine teise, taikytina nustatant draudikui ar pagal draudimo sutartį apdraustam asmeniui tenkančią prievolę.

41 Šiuo straipsniu tik leidžiama pareikšti tiesioginį ieškinį tuomet, kai vienoje iš jame nurodytų teisės sistemų numatyta tokia galimybė.

42 Žalą patyrusio asmens teisė pareikšti tiesioginį ieškinį žalą privalančio atlyginti asmens draudikui neturi įtakos atitinkamos draudimo sutarties šalių sutartinėms prievolėms. Be to, tai, kad šios šalys pasirinko šiai sutarčiai taikytiną teisę, taip pat neturi įtakos šio žalą patyrusio asmens teisei pareikšti tiesioginį ieškinį pagal nesutartinėms prievolėms taikytiną teisę.

43 Todėl siekdamas nustatyti, ar nagrinėjamu atveju E. Prüller-Frey gali tiesiogiai pareikšti ieškinį bendrovei *Axa*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamai nesutartinei prievolei taikytina teisė, nustatyta pagal Reglamento Nr. 864/2007 4 straipsnį, arba *Axa* ir N. Brodnig sudarytai draudimo sutarčiai taikytina teisė leidžia pareikšti tokį ieškinį.

44 Atitinkamai draudimo sutarčiai taikytina teisė negali būti kliūtis pareikšti tiesioginį ieškinį remiantis nesutartinei prievolei taikytina teise.

45 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 864/2007 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad esant tokiai situacijai, kaip yra pagrindinėje byloje, žalą patyrusiam asmeniui leidžiama pareikšti tiesioginį ieškinį žalą privalančio atlyginti asmens draudikui, jeigu toks ieškinys yra numatytas pagal nesutartinei prievolei taikytiną teisę, neatsižvelgiant į tai, kas numatyta draudimo sutarčiai taikytinoje teisėje, kurią pasirinko šios sutarties šalys.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1997 m. spalio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės už keleivių ir jų bagažo vežimą oru, iš dalies pakeisto 2002 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 889/2002, 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktus ir 1999 m. gegužės 28 d. Monrealyje sudarytos Konvencijos dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo, Europos Sąjungos vardu patvirtintos 2001 m. balandžio 5 d. Tarybos sprendimu 2001/539/EB, 1 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal juos negalima, remiantis šios konvencijos 17 straipsniu, nagrinėti reikalavimo atlyginti žalą, kurį pateikė asmuo, kuris tuo metu, kai buvo orlaivyje, kurio pakilimo ir nutūpimo vieta – ta pati vieta valstybėje narėje, ir buvo neatlygintinai vežamas iš oro apžiūrėti nekilnojamojo turto, kurio pirkimo sandorį jis ketino sudaryti su to orlaivio pilotu, patyrė kūno sužalojimų šiam orlaiviui nukritus.**

2. **2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad esant tokiai situacijai, kaip yra pagrindinėje byloje, žalą patyrusiam asmeniui leidžiama**

**pareikšti tiesioginį ieškinį žalą privalančio atlyginti asmens draudikui, jeigu toks ieškinys yra numatytas pagal nesutartinei prievolei taikytiną teisę, neatsižvelgiant į tai, kas numatyta draudimo sutarčiai taikytinoje teisėje, kurią pasirinko šios sutarties šalys.**

Parašai.